

Cyster på æggestokkene

Kvinden har to æggestokke (ovarier), som har form og størrelse som en stor mandel. De ligger på hver sin side af livmoderen i tæt kontakt med æggelederne. Æggestokkenes funktion er at modne æg og producere de kvindelige kønshormoner østrogen og progesteron, der styrer udviklingen af de kvindelige kropsformer, menstruationscyklus og graviditet.

Kvinder i den fødedygtige alder udvikler hver måned op mod ægløsningen såkaldte follikelcyster eller ægblærer i æggestokkene. Inde i disse væskefyldte follikelcyster vokser ægget, indtil cysten er omkring 20 - 25 mm i diameter. Ved ægløsningen brister follikelcysten, og ægget opfanges i æggelederen, hvor den transporteres ud til livmoderen. Efter ægløsningen omdannes follikelcysten normalt til en hormonproducerende kirtel, der forsvinder igen, hvis du ikke bliver gravid.

Af ukendte årsager, sker det dog i nogle tilfælde, at en follikelcyste ikke brister eller at den lukker til igen efter ægløsningen. I stedet for at forsvinde, begynder cysten at vokse. Sædvanligvis er cysten blot fyldt med væske, men den kan også have et mere massivt indhold eller være blodfyldt.

Cyster i æggestokkene er meget almindeligt hos kvinder i den fødedygtige alder, og i langt de fleste tilfælde er de heldigvis godartede.

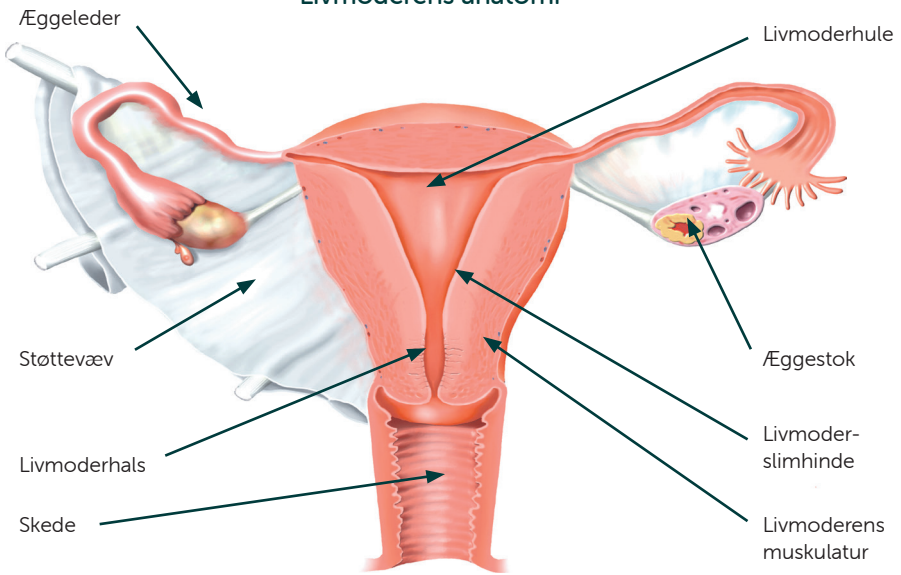
Ofte opdages de kun i forbindelse med en rutinemæssig undersøgelse af underlivet. Som regel er cysterne ret små, og de forsvinder igen af sig selv efter en tid. De kan dog også vokse sig store og give problemer. I sjældne tilfælde kan cysterne påvirke hormonproduktionen i æggestokkene.

Symptomer på cyster på æggestokkene

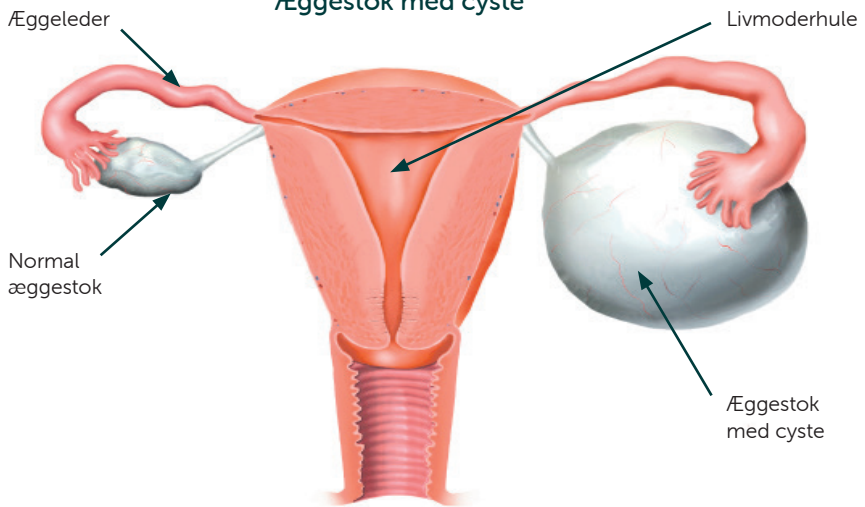
Mindre cyster på æggestokkene giver som regel ingen symptomer, men undertiden kan de mærkes som en fast hævelse i mavens nederste del eller forårsage smerter ved samleje.

Hvis cysten vokser sig stor uden symptomer, kan du opleve, at du vokser rundt om livet. Du kan få en trykkende fornemmelse, og hvis cysten trykker på de indre organer, kan du få symptomer i form af tyngdefornemmelse, hyppige vandladninger, problemer med at tømme blæren eller afføringsproblemer.

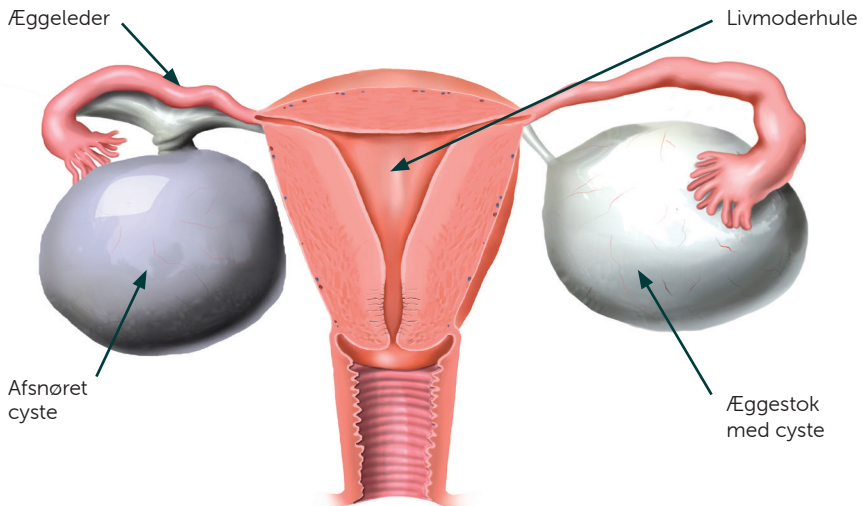
Livmoderens anatomi

Æggestok med cyste

Afsnøret cyste

Større cyster brister nogle gange pludselig, og væsken tømmes ud i bughulen eller der opstår indre blødning i bughulen. Dette kan give voldsomme smerter i underlivet, feber og generelt ildebefindende.

Disse tilfælde kræver ofte akut undersøgelse og kan i nogle tilfælde kræve operation.

Samme symptomer ses ved afsnøring af cysten. Cyster er ofte forbundet med æggestokkene via en stilk. Hvis cysten drejes om sin egen akse, bliver stilken afsnøret, og blodforsyningen

til cysten hindres. Dette kan også medføre pludselige, kraftige underlivs-smerter. Disse tilfælde bør ligeledes undersøges og behandles med det samme, ofte med kikkertoperation. Hvis hormonproduktionen forstyrres, kan der optræde forskellige symptomer som uregelmæssige menstruationer eller øget hårvækst på kroppen. På lang sigt er der en risiko for, at en cyste kan udvikle sig til en ondartet kræftknude.

Undersøgelse for cyster på æggestokkene

Hvis du får stærke smerter i underlivet ledsaget af feber, bør du altid søge lægehjælp hurtigt, da en akut behandling kan være nødvendig.

Hvis du har nogle af de øvrige symptomer, bør du blive undersøgt af en gynækolog. Cyster i æggestokkene kan bedst påvises ved en gynækologisk undersøgelse og vaginal ultralydsscanning.

Behandling af cyster på æggestokkene

Mange cyster forsvinder af sig selv, men har cysten en vis størrelse, og er der tegn på vævsforandringer, kan cysten fjernes ved en kikkertoperation. Dette foretages ofte uden at æggestokken beskadiges og du danner forsat hormoner.

Forundersøgelse

Du kommer først til en forundersøgelse hos vores speciallæge i gynækologi, hvor du fortæller om dine symptomer og ønsker. Der bliver lavet en gynækologisk undersøgelse og en vaginal ultralydsscanning.

Ud fra den samlede vurdering bliver du anbefalet enten operation eller kontrol af cysten.

I nogle tilfælde vil vi anbefale fjernelse af begge æggestokke, f.eks. når det forventes at hormonproduktionen i æggestokkene er helt ophørt.

Kontrol af cyste

Cyster, der blot skal kontrolleres, bør som regel vurderes igen efter 2-6 måneder. Du kan evt. aftale en tid til kontrol af cysten med det samme.

Fjernelse af cyste

Hvis cysten/cysterne skal fjernes, bliver du informeret om operationen, efterforløb samt om mulige bivirkninger og komplikationer ved operationen.

Forventninger

Ved operationen bliver eksisterende cyster fjernet. Hvis æggestokkene bevares, vil der være risiko for, at der kan dannes cyster igen.

Cyster og væv, som fjernes ved operationen, bliver sendt ind til undersøgelse, og der går normalt 1-2 uger, inden der foreligger svar på vævsprøverne.

Forberedelse

Vi anbefaler, at du inden operationen har læst denne folder samt folderen "Generel vejledning i forbindelse med din operation".

Faste

Operationen foregår i fuld bedøvelse, og du skal derfor møde fastende til operationen.

Pause med medicin

Se angående dette i folderen "Generel vejledning i forbindelse med din operation" eller "Vanlig medicin i forbindelse med din operation".

Bad

På operationsdagen skal du tage bad og især være omhyggelig med at vaske navlen. Du må ikke bruge creme eller lotion på kroppen efter badet.

Dagkirurgi (ambulant)

Operationen bliver lavet som dagkirurgi, og du kan forvente at være klar til at blive udskrevet nogle timer senere samme dag.

Operation

Operationen forgår under fuld bedøvelse og varer ca. 1 time. Du bliver bedøvet ved, at der lægges en kanyle ind i håndryggen, hvor bedøvelsesmidlet sprøjtes ind.

Kikkertoperation

Gennem en tynd kanyle blæses først luft i maven, så der bliver plads til at operere. Operationen foretages gennem et 1,5 cm stort hul i navlen, hvor kikkerten føres ind samt 3 andre små huller på ½ cm, hvor der indføres specielle instrumenter. Cysten/cysterne bliver fjernet herigennem.

Meget sjældent kan det under operationen blive nødvendigt at lave et lidt større operationssnit fx pga. sammenvoksninger og arvævsdannelse i maven.

Der bliver lagt lokalbedøvelse i såret/sårene under operationen.

Såret/sårene syes og der sættes plaster på.

Efter operationen

Efter operationen taler du med speciallægen og sygeplejersken, som informerer om planen og forholdsregler i tiden efter operationen.

Smerter

Du må forvente at have lette til moderate smerter i underlivet de første dage efter operationen. Du har behov for fast smertestillende medicin i form af håndkøbsmedicin.

Efter kikkertoperationen må du forvente at have smerter i højre skulder det første døgn eller to. Det skyldes den luft, som har været pustet ind i bughulen.

Kateter

Du har et kateter i blæren under og lige efter operationen. Det bliver fjernet, så snart du er tilstrækkelig vågen.

Aktivitet

For at forebygge blodpropper er det vigtigt, at du kommer ud af sengen og kommer op at gå omkring. Desuden kan det lindre smerterne. Vi vil hjælpe dig i det omfang, du har behov for det.

Efter udskrivelsen

Smerter

Du kan mærke, at du er blevet opereret i underlivet, og din mave er oppustet de første dage. Ofte er smertestillende håndkøbsmedicin tilstrækkeligt til at lindre generne.

Mad og drikke

Det er vigtigt, du begynder at spise og drikke så hurtigt som muligt, for at forebygge forstoppelse. Det kan være en god ide at tage Magnesia 500 mg 2 tabletter 1-2 gange dagligt.

Bad

Du kan tage brusebad dagen efter operationen. Svømmehal og karbad må du ikke, før sårene er helet og sårskorperne er faldet af.

Plaster

Afhængig af operation skal plastrene sidde urørt i 24 timer til 5 døgn. Efter operationen taler du med sygeplejersken eller speciallægen om, hvornår du kan tage plastrene af/skifte dem. Hvis plastrene bliver gennemvædet af blod eller vand, skal de skiftes. Når sårene er tørre, skal du ikke have plaster på længere.

Fysisk aktivitet

Der er ingen restriktioner i forhold til løft og aktiviteter efter operationen. Du skal lytte til kroppen og genoptage dine vanlige aktiviteter stille og roligt i løbet af de første uger.

Arbejde og sygemelding

Du må forvente at være sygemeldt i 1-2 uger.

Tråde

Trådene forsvinder af sig selv efter 2-3 uger, men af kosmetiske grunde anbefaler vi, at du får dem fjernet efter 10-12 dage. Dette kan foregå hos din egen læge.

Opfølgning og svar på vævsprøver

Oftest er der ikke behov for opfølgende besøg efter operationen.

Du aftaler med speciallægen inden udskrivelsen, hvordan du vil have svar på vævsprøverne (skriftligt eller mundtligt). Du skal regne med, at der går ca. 1-2 uger, inden svaret foreligger.

Mulige bivirkninger og komplikationer

Der er altid en lille risiko for, at der kan opstå komplikationer. Bedøvelsen i sig selv indebærer en meget lille risiko.

Blærebetændelse

Da der er et kateter i urinblæren under operationen, kan der opstå blærebetændelse, som behandles med antibiotika

Blødning

I yderst sjældne tilfælde kan det være nødvendigt at standse en blødning i

umiddelbar tilslutning til kikkertoperationen eller senere pga. efterblødning inde i bughulen. Dette kan i sjældne tilfælde kræve en ny operation.

Infektion og blodansamling

Selv ved en kikkertoperation er der altid en meget lille risiko for blodansamling eller infektion i såret. Hvis det sker, skal du behandles med antibiotika. Symptomerne herpå er smerter, rødme, varme, hævelse og sivning fra såret samt feber >38 grader.

Rygning, sukkersyge og overvægt øger risikoen for infektion.

Læsioner

I sjældne tilfælde kan der ske beskadigelse af tarm, blære eller urinleder under operationen. I så fald vil skaden blive udbedret med det samme, men enkelte læsioner kan kræve indlæggelse på andet sygehus med særlige kompetencer.

Aleris Hospitaler - Vest

Aalborg

Sofiendalsvej 97
DK - 9200 Aalborg SV
Tlf. +45 3637 2750
aalborg@aleris.dk

Esbjerg

Bavnehøjvej 2
DK - 6700 Esbjerg
Tlf. +45 3637 2700
esbjerg@aleris.dk

Aarhus

Brendstrupgårdsvej 21 A, 1. sal
DK - 8200 Aarhus N
Tlf. +45 3637 2500
aarhus@aleris.dk

Herning

Poulsgade 8, 2. sal
DK - 7400 Herning
Tlf. +45 3637 2600
herning@aleris.dk

Aleris Hospitaler - Øst

København

Gyngemose Parkvej 66
DK - 2860 Søborg
Tlf. +45 3817 0700
kobenhavn@aleris.dk

Ringsted

Haslevvej 13
DK - 4100 Ringsted
Tlf. +45 5761 0914
ringsted@aleris.dk

www.aleris.dk

KLAC01
KLAF01
KLAF11